

@ΣΗΔΕ ΙΡΙΔΑ

691f2910273b0067a201bce4

ΑΠ:20630

Υπογραφή: 15/12/25 17:09

Διανομή: 15/12/25 17:15

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ**

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Δραγατσανίου 8
Ταχ. Κώδικας: 10559 – Αθήνα
Πληροφορίες: Σταυρούλα Σπυροπούλου
Τηλέφωνο : 2144055230
e-mail: tmima.nomothetikou@minscfa.gov.gr
s.spyropoulou@minscfa.gov.gr

ΠΡΟΣ

Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου-Τμήμα Ερωτήσεων και Αιτήσεων
Καταθέσεως Εγγράφων

Κοιν.:

Πολιτική Γραμματεία
Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και
Οικογένειας

ΘΕΜΑ: Πίσω από τη Δημογραφική κρίση κρύβεται η κυβέρνηση της ΝΔ για να προχωρήσει σε συγχωνεύσεις και καταργήσεις σχολικών μονάδων - Ανάγκη άμεσων πολιτικών παρεμβάσεων

ΣΧΕΤ: Η υπ' αριθμ. 8499/10.09.2025 Ερώτηση

Σε απάντηση της εν θέματι ερώτησης και στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η τρέχουσα δημογραφική κατάσταση στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες, και ιδιαίτερα στην Ελλάδα, έχει διαμορφώσει μια καινούργια πραγματικότητα, η οποία επιβάλλει μια θεμελιώδη αναθεώρηση της δομής τόσο της οικονομίας όσο και της κοινωνίας. Συγκεκριμένα, κρίνεται αναγκαία η μεταβολή της προοπτικής και η ενσωμάτωση μιας καινοτόμου αντίληψης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεών της.

Ανταποκρινόμενη στην κρισιμότητα της κατάστασης, η Ελληνική Πολιτεία, μέσω του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο, δεκαετές Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Δημογραφικό (2025-2035). Είναι η πρώτη φορά που η Ελλάδα διαθέτει ένα εθνικό σχέδιο για το δημογραφικό, το οποίο πλέον αντιμετωπίζεται περισσότερο ως ευκαιρία παρά ως πρόβλημα.

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Δημογραφικό, με χρονικό ορίζοντα μιας δεκαετίας (έως το 2035), υπερβαίνει την απλή επιδίωξη αύξησης των γεννήσεων και στοχεύει στη συνολική αντιμετώπιση των συνεπειών που προκαλεί η μεταβολή στην ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού, στηριζόμενο σε 5 κύριους άξονες:

1. Στην ενίσχυση των γεννήσεων και την ταυτόχρονη στήριξη της οικογένειας (ο πρώτος άξονας)
2. Στην ενίσχυση της απασχόλησης
3. Στη διαχείριση της μακροζωίας – γήρανσης

4. Στην τοπική ανάπτυξη και την προώθηση της καινοτομίας
5. Στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών.

Οι προαναφερθέντες στρατηγικοί άξονες συνάδουν με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις προτεραιότητες και τις βέλτιστες πρακτικές που προτείνονται από διεθνείς οργανισμούς. Οι άξονες αυτοί εξειδικεύονται σε ένα σύνολο άνω των εκατό (100) δράσεων, συνολικού προϋπολογισμού είκοσι δισεκατομμυρίων ευρώ (20 δισ. €), συμπεριλαμβανομένων των ήδη υλοποιημένων μέτρων από το 2019, οι οποίες απευθύνονται στο σύνολο των ηλικιακών ομάδων του πληθυσμού.

Η Εθνική Στρατηγική για το Δημογραφικό, με δεκαετή χρονικό ορίζοντα (2025-2035), προϋποθέτει τη συνέργεια όλων των εμπλεκόμενων Υπουργείων. Μέσω της στρατηγικής αυτής, επιχειρείται η δημιουργία ενός περιβάλλοντος φιλικού προς την οικογένεια και το παιδί, το οποίο θα σέβεται τις ατομικές επιθυμίες, θα παρέχει εναλλακτικές επιλογές και θα υποστηρίζει τις ανάγκες των πολιτών. Ο απώτερος σκοπός είναι η αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου μέσω της χάραξης, της υλοποίησης, του συντονισμού και της αποτίμησης πολιτικών που αφορούν το σύνολο του πληθυσμού σε κάθε φάση της ζωής.

Επιπρόσθετα με τον ν. 5529/2025 (ΦΕΚ Α' 158) «Τριτεκνική ιδιότητα, οργανωτικές ρυθμίσεις του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και άλλες διατάξεις», ενισχύθηκε σε θεσμικό επίπεδο η προστασία των τριτέκνων οικογενειών και διευθετήθηκαν σημαντικά ζητήματα αναφορικά με την αναγνώριση, την πιστοποίηση και την άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από την τριτεκνική ιδιότητα.

Οι εν λόγω διατάξεις αποσκοπούν στην θεσμική κατοχύρωση της τριτεκνικής ιδιότητας και στην πρόβλεψη συγκεκριμένων προϋποθέσεων και διαδικασιών για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των γονέων και των τέκνων που εντάσσονται στην συγκεκριμένη κατηγορία. Ειδικότερα, με το άρθρο 20 του προαναφερθέντος νόμου, προστέθηκε άρθρο 1Α στον ν. 3454/2006 (ΦΕΚ Α' 75), με το οποίο καθιερώνεται για πρώτη φορά η δια βίου ισχύς της τριτεκνικής ιδιότητας, τόσο για τους γονείς όσο και για τα τέκνα που πληρούν τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις.

Επιπλέον, με τις ρυθμίσεις του άρθρου 21, εισηχθη στον ν. 3454/2006 το άρθρο 1Β, το οποίο θεσπίζει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής κατάθεσης αιτήματος για την απόδειξη της τριτεκνικής ιδιότητας του, η οποία εκδίδεται ψηφιακά μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr).

Επιπροσθέτως, η υποστήριξη των οικογενειών, είτε μέσω χρηματικών παροχών είτε μέσω της προσφοράς υπηρεσιών και της απλούστευσης της πρόσβασης σε αυτές, παραμένει θεμελιώδης πυλώνας της γενικότερης κοινωνικής πολιτικής. Συγκεκριμένα:

α) Επίδομα παιδιού.

Σύμφωνα με το άρθρο 214 του ν. 4512/2018 (ΦΕΚ Α' 5), όπως αυτό τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του

άρθρου 15 του ν. 4659/2020 (ΦΕΚ Α' 21), επήλθε αναδιάρθρωση στο σύστημα των οικογενειακών παροχών, μέσω της αντικατάστασής τους από ένα ενοποιημένο επίδομα τέκνου. Η χορήγηση του εν λόγω επιδόματος πραγματοποιείται βάσει των εξής παραμέτρων:

- τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων
- το ισοδύναμο οικογενειακό εισόδημα
- την εισοδηματική κατηγορία κάθε οικογένειας.

Η παροχή του επιδόματος προσδιορίζεται βάσει κλίμακας εισοδηματικών ορίων, με σκοπό να διανεμηθεί με ακρίβεια σε οικογένειες με παιδιά που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη. Η διαδικασία για τη χορήγηση του επιδόματος παιδιού έχει οριστεί στην υπουργική απόφαση με αριθμό αρ.Γ.Π.οικ.Δ22/11/2705/58/2018 (57/Β'), όπως εκάστοτε τροποποιείται και ισχύει.

β) Επίδομα γέννησης.

Με το ν.4659/2020 (Α' 21), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 4756/2020(Α' 235), και τις διατάξεις των άρθρων 29-32 του ν. 5092/2024 (Α' 33), θεσπίστηκε επίδομα γέννησης, για κάθε παιδί που γεννιέται στην Ελλάδα. Η διαδικασία για την χορήγηση του επιδόματος καθορίστηκε με την αρ.Δ11/οικ.8523/236/20(490/Β') ΚΥΑ, όπως ισχύει. Για τον καθορισμό του ύψους του επιδόματος λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των εξαρτώμενων τέκνων όπως αυτός διαμορφώνεται μετά την γέννηση του τέκνου και το ποσό καταβάλλεται ως εξής:

- α) 2.400,00 € για το πρώτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο
- β) 2.700,00 € για το δεύτερο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο γ)
- 3.000,00 € για το τρίτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο και
- δ) 3.500,00 € για το τέταρτο και κάθε επόμενο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο.

Το επίδομα γέννησης του άρθρου 1 του ν. 4659 / 2020 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 29 του ν. 5092/ 2024 καταβάλλεται αναδρομικά από την 1^η Ιανουαρίου 2023 στα πρόσωπα που κατέστησαν δικαιούχοι. Η αύξηση θα ισχύει αναδρομικά για τα παιδιά που γεννήθηκαν από 1-1-2023.

γ) Οικονομική ενίσχυση οικογενειών Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών.

Η χορήγηση της οικονομικής ενίσχυσης των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών θεσπίστηκε με το νόμο 3016/2002 (Α' 110), με σκοπό την οικονομική ενίσχυση των νοικοκυριών που διαβιούν στις περιοχές αυτές και έχουν ιδιαίτερα χαμηλό εισόδημα, το οποίο δεν ξεπερνά το ποσό των 4.700 ευρώ ετησίως. Το ύψος του επιδόματος ανέρχεται σε:

- εξακόσια (600,00) ευρώ, για ετήσιο οικογενειακό εισόδημα έως 3.000 ευρώ
- τριακόσια (300,00) ευρώ, για ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από 3.000 έως 4700 ευρώ.

Το επίδομα καταβάλλεται εφάπαξ κατ' έτος στους δικαιούχους από τον ΟΠΕΚΑ και η χρηματοδότηση βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό. Απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση υπέρ του

Δημοσίου ή τρίτου, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, ενώ δεν προσμετράται στο συνολικό, πραγματικό ή τεκμαρτό, οικογενειακό εισόδημα .

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 της αριθ. Δ11/οικ. 28711/1021/2020 ΚΥΑ (Β' 2882) «...Ως μειονεκτικές περιοχές για τη χορήγηση της εισοδηματικής ενίσχυσης από το έτος 2020 και εντεύθεν νοούνται οι περιοχές με σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα και οι περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα κατά την έννοια των παρ. 3 και 4 , αντίστοιχα, του άρθρου 32 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, όπως αυτές καθορίστηκαν στα σχετικά Παραρτήματα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας...».

δ) Πρόγραμμα χρηματοδότησης για τη δημιουργία νέων τμημάτων βρεφικής φροντίδας, το οποίο θεσπίστηκε με το άρθρο.58 του ν. 4837/2021 (178 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του ν.5107/2024 (Α'64) και διευρύνθηκε ως προς τους δικαιούχους φορείς, δηλαδή τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών.

Το πρόγραμμα εντάσσεται στη δράση «Ενίσχυση παιδικής προστασίας» (κωδ.16919), που χρηματοδοτείται από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και Εθνικούς πόρους. (Απόφαση ένταξης, ΑΔΑ: ΡΞ07Η-0ΞΤ/27.11.2023). Αποσκοπεί στη δημιουργία 20.000 νέων θέσεων σε βρεφικούς σταθμούς, για βρέφη από 2 μηνών έως 2,5 ετών, σε υπάρχουσες ή νέες δομές. Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 70.097.200,00 ευρώ εκ των οποίων τα 56.530.000,00 ευρώ αποτελούν συνεισφορά του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το ποσό των 13.567.200,00 ευρώ αποτελούν συνεισφορά Εθνικού ΠΔΕ – ΦΠΑ.

ε) Πρόγραμμα οικονομικής στήριξης οικογενειών.

Με τις διατάξεις του άρθρου 104 «Πρόσβαση παιδιών προσχολικής ηλικίας, βρεφών και νηπίων, σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής και φροντίδας, πρόσβαση παιδιών, εφήβων και ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης» του ν.4941/2022 (Α' 113), θεσπίστηκε πρόγραμμα για την πρόσβαση βρεφών και νηπίων σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής και φροντίδας, καθώς και πρόγραμμα οικονομικής στήριξης οικογενειών για την πρόσβαση παιδιών, εφήβων και ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, με την εφαρμογή σύγχρονων παιδαγωγικών πρακτικών και δραστηριοτήτων, εκτός σχολικού ωραρίου. Δικαιούχος υλοποίησης του προγράμματος, ορίζεται η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, Ανώνυμη Εταιρεία (ΕΕΤΑΑ ΑΕ). Η δαπάνη χρηματοδότησης καλύπτεται από ενωσιακούς πόρους των συγχρηματοδοτούμενων Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027, και από Εθνικούς Πόρους.

Για τη χρονική περίοδο 2025-2026 (α' κύκλος του Προγράμματος) από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας για την υλοποίηση του προγράμματος θα διατεθεί ποσό ύψους 153.872.479 €, αντιστοίχως, για την χρονική περίοδο 2026-2027 (β' κύκλος του Προγράμματος) από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας για την υλοποίηση του

προγράμματος θα διατεθεί ποσό ύψους 158.872.479 ευρώ. Για την ίδια περίοδο (2025-2027), με την αριθ. 134947/2025 (Β'4127) ΚΥΑ, καθορίζονται οι κατηγορίες των ωφελουμένων, τα κριτήρια επιλογής, η διαδικασία υλοποίησης, η δυνατότητα επέκτασής τους, καθώς και κάθε λεπτομέρεια.

Σχετικά με την ένταξη στο πρόγραμμα παιδιών που προέρχονται από Μονογονεϊκές Οικογένειες, καθώς και δυνητικών δικαιούχων από πολύτεκνες και τρίτεκνες οικογένειες, υφίσταται πρόβλεψη για ενισχυμένη μοριοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 8 της προαναφερθείσας Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ).

στ) Κατασκηνώσεις.

Στο πλαίσιο του Κρατικού Κατασκηνωτικού προγράμματος για τη φιλοξενία παιδιών, οικογενειών, ηλικιωμένων και Ατόμων με Αναπηρίες, με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, λειτουργούν Παιδικές Εξοχές του Κρατικού Προγράμματος, βάσει των διατάξεων του ν.749/1948 (200/Α'), όπως ισχύει.

Η συμμετοχή των παιδιών των πολύτεκνων και τρίτεκνων οικογενειών στις Παιδικές Εξοχές του Κρατικού Προγράμματος γίνεται δωρεάν, χωρίς την καταβολή ποσού συμμετοχής.

Η κοινωνική συνοχή και η διαχρονική αλληλεγγύη αντιμετωπίζουν προκλήσεις λόγω των μεταβολών στη δημογραφική σύνθεση, με άμεσες συνέπειες. Δεν είναι αβάσιμη η επισήμανση ότι κάθε πτυχή της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας υφίσταται επιπτώσεις από την αύξηση της μέσης ηλικίας του πληθυσμού. Το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας σχεδιάζει και υλοποιεί δημόσιες πολιτικές ως εργαλεία για την άμβλυνση των επιπτώσεων αυτών.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΟΜΝΑ ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ